

Foglalat: Magyar és Erdélyország (Borsodmegyei megtisztelések: Turopolya-szék, Felső-Fehér, B. Szolnok és Torda megyék tisztújításai; Schedel Ferencz hitvесе, Isaák Sámuel és Körnöczy János †; kolosvári conservatorium; Pálffy Zuzanna jótékonyága; a' szultán utja Maria-Dorothea gözösen; különféle). Spanyolország (cortesgyűlési munkálatok; személy és sajtó-szabadságkorlátozási előterjesztések, tüzes viták; Seoane tudósítása a' katonai lázadással 's e' tárgy fölötti nézetek; Gomez menekvése a' kelepczéből; a' christinói hadvezérek védelme, Narvaez igazoltatása; Bilbao ostroma; Espartero vállaltai 's a' t.) Portugália (miguelpárti mozgalmak; katonai lázongások) Anglia. (kormány gondoskodása a' spanyol segédseregrül; elegy.) Franciaország (a' Moniteur előadása Famin festész elfogatásáról; Guizot akadémiai versenytársai; a' constantinei hadszállítvány állapotja 's a' t.) Német és Lengyelország; Lombardia. Törökország (Mehemed Ray basa: új javítási terv; szerződés Angliával.) Olaszország. Schweiz. Gabonaár. Pénzkelet.

MAGYAR és ERDÉLYORSZÁG.

Borsod megyének főisp. helytartója m. b. Vay Miklós még június 20-dikán a' Rendek közül 150 uri személyt fényesen megvendégelvén, a' Palóczy László ur által jegyzői érdemiért követtársítul nyert billikomot dicsőségesen uralkodó királyunkért, nádorunkért, 's az egész cs. kir. házáért, a' helytartó ur után minden vendég sorban üritette ki. Ebéd után az első alispán ur a' megye részéről Palóczy László urnak egy jeles készületű arany ténatartót 's tollat illy fölrással:

Borsod aranytollat nyújt im számodra Palóczy!

Mert szíved tollal Hon 's megye híve valál.

Bük Zsigmond urnak pedig több jó baráti egy diszes nagy becsű antik kardot nyújtottak át kitüntetett érdemei elismerésül. Ezen fölül még Palóczy László urnak jegyzői érdemeiből méltatásul Borsod honfiai azon kardot, melyet számára Pesten Prandtner ezüstművésznél készíttettek, 's melly a' Haza, Borsod 's Palóczy nemzeti czimereivel és Czuczortól illy fölrással ékesítve:

A' haza lelke beszélt, szavait jegyezte Palóczy.

Tisztelik a' hazáit borsodi szivrokoni.

az érdemes jegyző névnapja előestéjén, a' mlgos helytartó ur és hitvесе, 's minden rendű sokaság jelenlétében a' megye nagy terében nyújtották által. — Bük kardján pedig következő fölrást olvashatni: „Bük Zsigmond alispánnak, mint az 1832—36 évi országgyűlésen Borsod megye egyik jeles követének szives érzelmi kinyilatkozása emlékeül hiv baráti adák jun. 6. 1836.“

Miskolcz köv. lelkes sorokban számlálta elő 's hálálta meg Szathmáry Király József alispán urnak e' város diszesítése, egészségesítése 's bátorságosítása ügyében tett érdemeit; Tek. első alispán ur 's a' t. Legszenőbb kötelességink egyikét teljesítjük, midőn lakostársink bizodalomból, kevés híján öt év alatt viselt választó képviselői kötelességünköt a' legujabb törvény 9ik cikkelye következtében fölmentvén, Tek. első alispán ur iránt, Miskolcz városa javára intézett buzgó munkásságaért, eddig csak keblünkben melengtetett hálás érzelmet e' jelet sorainkban kibuzogjuk. — Alig választott ugyan is el megyénk alkormányozójává; legottan — noha egy részről a' világ-szerzte öldöklő epekörség csoportosan tolditá a' hivatalos bajokat vállaira; más részről pedig, vajha édes hazánkban soha nem hallatandó, pártos zendülések, gondjait mérték fölött nevelték; — Miskolcznak mindazáltal, mint a' köz dolgok folytatása, az igazság kiszolgáltatása, megyei kereskedés, mesterségek, művészség és műveltség középponti helyének megmentésére a' czélszerű intézeteket sikeresen fogantatosította; bátorságosítása tekintetéből pedig nemelly szomszéd vidékeken borzasztó tetekre vetemült gonosz merészletek elrettentősökre, 's megbabólásukra a' miskolczi — csak-nem egyenlő számú nemes és polgári sorsu lakosokból szinte egy ezredet képező fegyveres őrsereg alkotását eszközölte. Ezen gyászos emlékű alkalmakkal jelesen kitüntetett munkássága alatt el nem laukadván, sem meg nem elégedvén azon gyakran hallatott hízelgő szavakkal: „Miskolcz, megyénk szeme fénye, különös figyelmet érdemel;“ hanem mint valóban közérdekű anyaváros' jóllétére 's előhaladására fordítván törekedését, olly közhasznú nézeteket von munkába, mellyek hálás emlékezetét a' késő maradéknál is méltán 's bizonyosan örökítik, — jelesül az egészség' fenntartása tekintetéből, a' marhavágó hidaknak, melly városunkat undokította, kitételét, első alispán ur eszközölte. Nem különben azon régi köz ohajtást is, hogy az újváros, és alsó piac utcait elfoglalt bűzhödő posványos Peceze arka szabályoztassék, nemesak munkába vette, hanem fő eszközöje is lett, hogy ezen tetemes költségekbe került vállalat, a' szegénység terhelteése nélkül, alig remélhetett serénységgel célirányosan létesült; 's azon fölül, hogy a' semlyékes gödrök helyett városunk két tágas utcával diszesült; az élet-veszélyeztető ut helyett Bécsből Lemberg felé hazánkat ketté hasító vonalnak ezen pontján, hol megyénk búzatermő alsóbb vidékeiből, azoknak természetmennyei híres buzapiacznokon rájuk várakozó felföldi vevők elibe szoktak szállítatni, éjjeli, nappali bátorságos járás készült. Hasonlóul hálás szíved említendő azon buzgó igyekezete is, miszerint a' szerzetes tisztel. atyák' diszes épülete térélt undokító 's két utcát elfoglalt Peceze csavargós árkat egyenesebb vonalban általvágással, szinte az adózó nép terhelteése nélkül, szándékozik szabályoztatni; melly által nem csak országos vásárink helye alkalmasabbá tétetnek, hanem piacunk alkalmasb elrendelése is könnyítették, 's egyszersmind városunk disze 's jólléte növekednek.

Továbbá tek. alispán ur fejté meg szerenésesen a' nálunk olly igen érdekes feladatot, hogy a' helységeken keresztül vivó országutak fenntartása nem az épületek minélelőbbi elsüllyedését 's időelötti elavulását okozó szünteleni töltögetések, hanem az esővíznek mérnökileg kiszámított vizesése szerint levezető árkok megörökítése által érthetik el. Mellynek jeles példáját tapasztalta városunk, midőn számosabb nagy költségű épületeink süllyedéseket gátolni, 's ugyanakkor utcáinkon a' járást kelést kényelmessé tenni méltoztatott azzal, hogy, a' várost keresztülvágó, az utazó szekereknek is félelmes domborúságu kavicsolt országut helyett, bátran járható lapos térű, csinosan kiburkolt utcák keletkezését eszközölte; sőt bölcs intézkedései következtében már más utcák is, még pedig a' gyalogutak faragott-kövekkel, nagyobb részt a' megyebeli e' végre megtanított rabok munkái által egyedül az utcabeliek mérsékelt költségein folyton folyva burkoltatván, biztosan reméljük, hogy báros voltak miatt kellemellen hírv főbb utcáinkon, a' nálunk

számosan megjelenő kül lakók is velünk együtt kevés idő mulva megelégtlen járandnak. De még itt sem állapoték meg városunkjólléte előmozdítására törekedő fáradsáttalan buzgalma, hanem a' miveltebb városok' példájára főbb utcáinkat éjjeli kivilágítással diszesíteni, a' sötétség' leple alá vonulni szokott tolvajok ellen vagyunkat ez által is bátorságosítani, 's a' járást kelést könnyebbíteni jónak látván, a' nélkül, hogy ez által is a' szegényebb sorsu lakosokra teher hármanék, már is számos és diszes éjjeli mécsek tündököltetik a' közjó elősegülésére tett bölcs intézetinek hasznos és diszes sikerülését.

Meg levén tehát így mi a' felől győzve, hogy polgártársink legnagyobb jóltevőji azok, kik legtöbbekre kiható hasznos intézetek alapítású 's eszközzésin munkálkodnak 's polgártársink' háláját leginkább ezek érdemlik; e' mellett pedig nem lehet meg nem ismernünk azt is, hogy a' tek. alispán ur itt megemlített bölcs intézeteiből 's buzgó törekedéseiből eredő, bár különben az egész megyére, sőt némi részben országunkra is kiható hasznokat legközelebről, 's közvetlenül mi helyben lakók érezzük, ezennel hálás szíved 's ünnepelesen teszünk arról vallást, hogy a' tek. alispán ur hivatalos pályája, egyszersmind Miskolcz városa emelkedésének, jólléte növekedésének nevezetes időszaka; 's mind azok előtt, kik öt évi távollét után városunkba visszatérve, az itt történt hasznos változásokról dicsérő helybenhagyással emlékeznek, buzgó örömmel hangoztatjuk, hogy mind ezek tek. Szathmári Király József első alispán ur műveltségének, közjó iránti szeretetének, állhatatos munkásságának, még pedig minden legkisebb sajnós erőtetés nélkül elért gyümölcsei. Egyszersmind méltoztassék tek. alispán ur mind ezekért alázatos köszönetünket, 's azon fogadásunkat elfogadni, hogy mi a' tek. alispán ur, mint városunk boldogítója nevének becses emlékezetét buzgó hálával fogjuk utódinknak is általadni; 's köz ohajtásunk az, hogy becses és sok ezernek boldogítására szentelt életét, teljes erőben 's virágzó egészségben terjessze a' Mindenható sok évig; öregsége napjait pedig azon öröm édesítse, hogy uri magzatiban magához hasonló munkás, hazafiúi érdemekkel disző 's köz szeretettel dicsekedhető fő hivatalu előjárókat szemlélhessen. Szívünk érteinek e'ként lett kiöntés mellett, városunkat továbbá is ennek boldogítására intézendő bölcs és sikeres munkássági kegyességébe ajánlva, alázatos tisztelettel vagyunk Miskolczon 1836 nov. 15ő napján tartatott választott községünk 's tanácsunk vegyes ülésében alázatos szolgál; szószóló Zsóry László m. k. főbíró Tomka Miklós m. k. az ülés jegyzője Csabay József m. k. Szemlélő.

Turopolya mező 's közönsége tisztújítása alkalmakor, melly f. h. 13kán tartatott Lukaveczben, Jozipovich György ur, eddigi telek-ispán (comes terrestris) ujonnan megválasztatott. Fogledich Ferencz eddigi főjegyző mezőszék-bíróvá; Blaskovich Pál, Keresztúri Pál, 's Chernich László ur tiszt. székbirákká; és Bornemisza György, 's Churchich János urak alszékbirákká választattak.

Felső-Fejérben dec. három első napjain tartaték e' ns megye tisztújítása főispán Daniel Elek ur elnöksége alatt. A' tisztválasztás, az idő mostohasága 's bajos út mellett is szép számmal összegyűlt Rendek által véghezment, felsőbb helybenhagyás végett a' főbb hivatalokra nézve felterjesztendő. De a' szolgabírák szózáti többséghez képest hivatalaikba eskütétel mellett beigtattattak, u. m. Hidegvizi járásban: Török Sámuel; Bolyaiban Galambfalvi György; Bürkösiiben Szaboszlai Lajos; Gézesiben Sipos József; Keresdiben Szathmári János; Réteniben Somogyi István; Pálosiban Csiki Antal; Hidvégiben Soliom Andor, Peselnekiben Pocsa Lázár. Több érdekes tárgy közt minélelőbbi országgyűlés végetti felírás is határozatott ő felségéhez. — Az időjárás itten tavaszi színt öltött, mi miatt a' szerföltött megszaporodott 's a' vetésekben kártékony egerek pusztulását olly hamar nem reménylhetni.

Dézsén B. Szolnok Rendének dec. 7kén tartott közgyűlésökben végbe vitt tisztújításkor következők kaptak szózáti többséget főbíróvá: Hersényi János és Nemes József; alispánvágra: Pataki Dániel és Rácz József; szolgabíróvá: Veress János, Mózsza Sándor, Rácz Ádám, Técsi Sámuel, Molnár József, Pánczél Zsigmond, Vajda Demeter, Bartha István, Miklósi Sándor 's Méhesi József urak.

Tordán dec. 15kén 's azt követett napokon tarták Torda megye Rendei, közönséges gyűlésöket, mellynek nevezetesh tárgyai főispáni beiktatás, 's az ő felsége által közelebről megerősített tisztek fölesketése valának. A' beiktatásra rendelt biztoskam. b. tit. tan. 's Leopold rendi nagy keresztes b. Jósika János és kormányzékai titoknok b. Bornemisza János ur, miután az új főispánt b. Jósika Lajost szokott beszéd és szerfartások közt beigtatták, az ő felsége által megerősített megyei tiszt urak az e' küt letették, mire a' gyűlés eloszlott, 's ezt fényes lakoma 's ünnepi áldomások követték.

Hinka Máriát, Schedel Ferencz orvos dr. m. tud. akad. titoknok 's pesti tudom. egyetembeli rendk. prof. hitvesét dec. 29ke hajnala felé gyermekágyi láz ragadá el férje 's édesatyja karjai közül élte nek 26, 's házasság boldog pályájuk 6dik évében. Két árva kised kesergi kora elhunytát a' jó anyának, atyjostul 's nagy-

atyjostul, barátneji 's ismerősei pedig váratlan eltűntét egy vidám, 's kellemes társalkodónak az igenigen hamar elszenderültben. — Tetemeit a' váci soromp melletti sirkert pihenteti.

Kolozsvárott dec. 15kén az erdélyi unitária egyházak főpásztoránagy a'jtaiKörmöczyJános nagy becsű életének 74dik évében, a' gutaütés véget vetett. — Kolozsvárott hangászati conservatorium, a' muzsika-gyakorló 's tanító eddig külön váltan állott két intézet egygyé olvadása által, előbbi ágainak azonban (t. i. a' tanításnak 's gyakorlatinak megtartása mellett Ferdinand főhg védelme 's pártfogása alatt alakult 's évenként két nagy gyűlést tartand, t. i. június és decemberben. — Simén János 's hitvese Pálfi Zuzánna egy, Teremiben saját költségeiken épített unitária szentegyházon kívül a' szent kereszturi collegium bővítését ezer forinttal segítette.

A' szultán dec. 3án tért vissza Maria Dorothea gözhajón nikomediai utjából, miután ott a' hajógyárokat, az új Köschköt, a' laktanyát, 's az Ahmed basa által épített 's nevére címzett mecsetet megszemlélte. Két nagyúri hercegen kívül szultán ó magosságát ezen utjában mind két veje, Halil és Said basa kísérte, ugy szinte Fewzi basa a' nagy admiral, és számos, mintegy száz személyből állott kíséret. Miután a' szultán beschiktaschi palotájába visszatért, Ford urat, Maria Dorothea parancsnokló kapitányát magához hivatá, 's őt a' leghizelgőbb kifejezések közt, melyekben elégtelenségét nyilvánítá a' hajó egész készületéről, 's utazási sebességéről, mely a' zajos idő daczára is nyolcz óránál kevesebb idő alatt történt meg, gyémánttal dúsan ékesített arany szelenczével ajándékozta meg, az első műmesternek szintugy mint a' kapitánynak gyémánttal rakott szelenczét adatott, a' hajólegénység közt pedig tetemes pénzajándékot osztott ki. Usher is, a' Levant angol gözhajó kapitánya, kinek hajóján a' nagyur vejei a' nikomediai utat tették, gyémánttal gazdagon kitűzött szelenczével, a' hajólegénység pedig jeles summa pénzzel ajándékozott meg. Ez első példa arra, hogy ozmán uralkodó illy utazásra idegen hajóval élt. —

Különféle. A' sopronyi magyar társaság növendék tagjai azzal bizonyíták színészetünk előmozdítása iránti buzgalmodat, hogy a' Pesten épülő magyar színház költségei fődözéséhez 44 pengő forintnyi adakozással járultak. —

Böle István szombathelyi megyés püspök ur Mindszent napján tartotta aranyiméjét vagy is áldozó pappá fölkenetése ötvenedévi ünnepét, mellyen számos papi 's világi hívek jelentek meg. Fejér György prépost 's kir. tanácsos négy jutalom példányt küldött mult iskolai év vége felé, Sárvány Pál phil. tanítóhoz Debreczenbe olly megbizással, hogy azokat legjobb tanítványai közt jutalmul ossza el, mit ez a' professori kar gyűlésében tegeademésbeknek ítéltekre nézve teljesített is.

Nagy József bécsvárosi polg. kalapgyárnok 3 évi szabadítékot nyert Nagy és Benoit névezim (firma) alatt olly egyszerű készületű szőr és selyemkalap gyártásra, melly kényelmesen összehajtogatható, 's egyetlenegy-nyomás által ismét visszanyeri előbbi alakját. Utazók, bálozók és színház-látogatókra nézve hasznos találmány. — Isaac Sámuel kir. tanácsost Szathmármegye volt alispánját 's országgyűlési követét a' göresmirigy életének 70dik évében más világra szólította dec. elején. — Milfait Ferkó (dabronyi fi) elfogatása után f. 21kén Veszprémbe szállítván, 's itt a' rögtönbírósg' által halálra ítéltetvén, ugyan f. h. 24én kötél által ki is végeztették. — Fejér-Gyarmatrul Szathmárból írják, hogy a' két héti esőzésnek áradás lön következése, 's a' Tisza néhol annyira kiöntött, hogy a' medréből kicsapott folyam özönét, a' hozzá közelebb fekvő faluknál csak a' házmelletti kertárkok partjai tartóztatják. — Az Alsó-Dabason f. h. 26kán megnyitott újdon casino-intézetet, több mint 300 vendégből állott díszes kör táncmulatsággal avatta föl.

Bécsből írják, hogy a' Galicziából Magyarországra hozott pálinka és szesz-égetőka' galicziái telekbirtokosoknak igen nagy kárukra vannak, mert a' magyarokkal, kik sem telek-sem készütményi adót nem fizetnek, nem állhatják ki a' versenyt; 's így Galicziában nem sokára csak annyi égettszeszt fognak készíteni, mennyit a' belső fogyasztás kíván; 's hogy Magyarországra lehessen szállítani belőle, arról nem is álmodhatni.

A' hg. Esterházy-kölesönnek Bécsben f. h. 15én történt sorshuztakor a' 85,880 szám 60,000 forintot nyert, 35,888 nyert 4 ezer frtot; 9024 nyert 1500 frtot; 46,179 és 6249 nyert külön külön 500 fort. —

SPANYOLORSZÁG.

A' cortes dec. 3ki ülésében megkérdeztetvén Olozaga által a' miniserelnök a' katonaság legközelebbi lázongtának elnyomatására tett rendszabályokrul; azt nyilatkoztatá, hogy a' kormány tüstint a' kitérés pillanatában megtett ugyan minden szükséges intézkedést, 's hogy ezeket a' főkapitány olly rögtön nem teljesíté, mint kívántaték, az erre mentségül szolgáló okokat még most nem nyilváníthatja ki. Ugyanez ülésben olvasták föl Calvo de Rosas egy előterjesztését, mellyben az polgárháboru-végezhetési tervének, mint elmékedése másfél évi szüleményének felfödözését ajánlja. Valósítását, mint mondja, tüstint január elejével megkezdhetendik, sükerét pedig nem csak a' jelenre hanem jövődöre is tapasztalni fogják. A' 4ki ülésben a' biztosság javaslatával a' kormány meghatalmazandó lenne. E' tárgyföldötti vitakozás a' következett napi (5's 6ki) ülésre is kiterjedt. Calatrava miniserelnök a' javaslat védelmében fáradozott. A' miniseretek, ugy-

mond, nem kívánnak dictatori hatalmat; ők csupán megbizást ohajtnak, a' törvény szigorúsága szerint, nem ugyan a' kormány jó lelkü 's tiszteletre méltó ellenkezőjít, hanem annak esküdt ellenségeit, az árulókat 's hitszegőket üldözhetni. Hogy Spanyolország főállhasson: el kell nyomni az összeesküvés pártszellemét. Olly valódi veszélyek léteznek, mellyek az országot pusztulással fenyegetik, 's noha e' tárgyra vonatkozólag teljesen nem nyilatkozhatik, annyit azonban mégis mondhat, hogy e' veszélyek olly neműek, mi szerint azok a' kormánynak szóban forgó kívánatát teljesen igazolják. Mulhatlanul szükséges, hogy Europa az alkotmányos kormány erejéről és szilárdságáról teljesen meggyőződjék, mert eddigelé nagyon is hajlandó az Spanyolországot fejtelenség martalékának tekinteni. Végre kénytelennek érzé magát Calatrava nyilatkoztatni, hogy azon esetre, ha a' kamra e' kívánságot megtagadná 's bizodalmatlannak mutatkoznék, kötelességöknek fognak tartani a' miniseretek hivatalaikrul lemondani. A' kormány által követelt személyes szabadsági korlátozások e' következők: Ki az ország ellen összeesküszik, minden további szertartás nélkül az illető törvényhatóság egyszerű parancsára fogathassék el. A' házbeli motozás vagy kutatás végbe vitelére semmi egyéb ne kívántassék, mint — ha t. i. ez a' kérdéses személy iratinak fölfürkészésére is kiterjesztetik, — a' vádolt családjának vagyis hozzá tartozóknak jelenléte. Ha pedig a' motozás valamely követnél történik; a' cortesitőlészék elnöke szemtanú legyen. Az előleges motozásnak legfőbb egy hónapig szabadjon tartani, 's ennek elmúltával illető bírósága elibe kelljen állítani a' vádolt személyt. Ha tettdolog szerinti vétkeség nem bizonyulna be, erkölcsi meggyőződés azonban lenne a' vád alaposágáról; azon esetben a' kormány elibe terjesztessék az ügy. Ha négy miniser bebonyítottnak itélendí a' vétkeséget; az illető bíróság megítélése alá terjesztendi; ha pedig csupán erkölcsi meggyőződést szerezhetend magának róla, ez esetben a' vétkes számúessék a' közel szigetekre 's ott a' törvényhatóság figyelme alatt álljon. — Miután a' miniserelnök főnebb érintett beszédét ez indítványokat pártolva béfejezé; indulatos ellenszegülési szavak hallattak, 's a' zajgás annyira növekedett, hogy sokáig nem juthata senki is szóhoz. Végre erőt vön a' lármán Calballero átható szava, ki az indítványokat keményen ostorozá, 's többi közt azon kifakadásra vetemült, hogy olly miniserium, melly a' rendelkezése alatti alkotmányos eszközökkel be nem éri, valóban igen jól cselekednék, ha elbocsátatását kérné. Szóltak még az indítványok ellen Olozaga, Rufino Carrasco, Beltran de Lys 's a' t. Legbővebben kibocsátkozott e' tárgyról Arguelles, két óráig tartott beszédében, mellynek a' cortes által történt félbenszakasztását azzal boszulta meg, hogy következett nap, mellyen a' viták mindegyre folytak, még hosszabb előadást tartott, mellyben Franciaország ellen is kifakadt.

A' dec. 7ki ülésben előterjeszték Catalonia követei a' barcelonai fegyverzési juntának 's tartományi küldöttségnek azon felszólítását: tagadja meg a' cortesgyűlés a' miniserégtül a' sajtó-és személyes szabadság korlátozhatását. Arguelles ellenszegült ez iromány elfogadásának, 's használa egyszersmind ez alkalmat Franciaország elleni kifakadásokra. Cataloniának, ugymond, nem szabad több jogot követelnie, mint egyéb tartományoknak. Spanyolország nem szövetséges hanem egyetemes ország, mellyben a' viszátkodásokat 's megszakadást Franciaország táplálja. Catalonia pedig határos Franciaországgal. Mind ezen emlékeztetés daczára is azt nyilatkoztatá a' miniserelnök, hogy a' kormány legkevesebbé sem ellenzi annak felosztatását, mit a' cortesgyűlés azonnal határozatnak jelenté 's foganatba is vön. Az irományt Salva olvasá föl. Beeme először is a' miniseri kívánatok veszélyességei bizonyíttatnak, ezután pedig amaz ohajtás fejeztetik ki, hogy azon esetre, ha a' szabadságkorlátozó indítványokat csakugyan elfogadná a' cortesgyűlés; e' kivételi rendszabályok végrehajtását ne polgári vagy katonai hatóságokra, hanem a' nép által választandó tartományi küldöttségekre bizza. Végeztetre ovakodó intézkedéseket javasol a' sajtószabadság elnyomatása ellen. A' kamra ez iromány-földolvasásnak megtörténtét jegyző könyvbe igtatni határozá. Wien. Zeit.

A' Gaceta de Madrid f. h. 2rul hivatalos tudósítást közöl Seoane tábornoktul az őrszázalaj minapi lázongtáról, mellyből többi közt az világlik ki, hogy 17 főczimborát még a' dolog kitérte előtt befogattak, 's hogy a' vétkes csapatot nem ötödlenni, sem tízedelni, hanem csak huszadolni akarták; de — Seoanének már a' 3dik legény agyonlövetésekor megesett szíve a' szerencsétlenségen, 's épen ő is azon pillanatban határozá el magát a' többinek megkegyelmezni, midőn ez iránt a' királynétul rendelés érkezett. Ugyane' tárgyra vonatkozólag így ír továbbá egy madridi levelező: Most, midőn a' főváros jólelkü polgárai minapi félelmüktől menekedni kezdenek, csudálkozva kérdi egyike a' másikat: miként volt lehetséges, hogy 250 főből állott katonacsapat az ország fővárosát egész két napig rettegésben tarthatá 's a' lakosok életét is veszéllyel fenyegetheté, míg végre a' kormánynak eszébe jutott e' hallatlan vakmerőséget megtorlani. Azon este midőn a' lázadás kiütött, nyomban hathatos eszközöket kellett volna a' kormánynak használnia, hogy azt elfojthassa; de csak tanakodtak és semmit nem cselekedtek, mi által ugyszólván mintegy magok hátoríták a' lázadókat a' kir. palota elleni merényre 's további ellenállásra. Félték talán a' miniseretek azok véreit kiöntani, kik eszközeikül használtak a' hatalom megszerzésre? Egyébiránt

gyon hihető, hogy az egész ügyet valami láthatatlan kéz intézte, 's csak az a kérdés: valljon érdekében áll e a kormány-nak, levonni az egész ügyről a fát? Annyi bizonyos, hogy a nemzetőrségi katonák közül igen számosan kimutatták a lázadók főnökei iránt rokonérzelmeket, 's egyetlenegy sem lőtt volna ezekre. Az álguzás is olly rosszul volt irányozva, hogy ama két ház, mellyben a lázadók voltak, igen kevéssé rongáltatott meg, mert a golyók nagyrészt a város távolabb részeibe röpültek. Egy 8 fontos golyó szinte a Prado mellett fekvő angol követségi lakot üdvözlé meg, 's az Alcala utczába is számos hullott le. Midőn pedig már a lázadók ellődözék töltéseiket, akkor szép csendes ellopózkodók valának, ha a lovasság rajta nem lett volna elfogdoztatásukon. 's a t. 's a t.

Gomez a los Arcosnál szenvedett ütközet után ismét összegyűjtve előbb terv szerint elosztva volt sergeit, némelly tudósítások szerint 8, mások szerint pedig 11 ezer főből álló sergestül szerencsésen tovább iramlott, az őt bekeríteni szándékozott Narvaez, Alaix és Ribero intézkedését ravaszul kijátszva. Mire Narvaez a cselt észre vevé 's üldöztében nov. 27kén Osunába érkezett, Gomez már fél napi távolságra járt előtte, és szabad ut nyílt neki a despennaperrosi szurdokon 's a Sierra Morenán keresztül Manchába nyomulásra, 's ugyanazon uton, mellyen Cabrera járt, Madrid mellett elmenve Arragoniát is meglátogatásra, akár pedig a majd egészen védelem nélküli Valenciába vagy Murciába költözésre. A madridi lapok egyhangulag kifakadának az ellenség tönkrejuttatásával kinálkozott jó alkalom elszalasztása miatt, 's újabb árulásul kezdének gyanakodni. E' gyanu szolgáltatott kétségkívül okot az e' háboruszkodás folytában volt 's levő spanyol vezérek, név szerint Cordova, Rodil, Narvaez, Alaix és Espartero védelmére, mellyet a berlini lap illyképen közöl: Egészen sajátnemű jelenet, hogy ha valamely párt erőszak által jutott hatalomhoz, tábornokai pedig ütközeteket vesztenek, mindjárt hajlandó ezeket árulásról vádolni. A' régibb 's újabb történet elég bizonyosságot szolgáltat erre; elég lesz azonban csak Parisban a rettegés időszakában kivégzett tábornokokat említeni, kik semmi más bünt nem követtek el, mint, hogy az ellenséget meg nem verték. A' napi történetek sora ismét hasonló példát állít előnkbe. Azon tábornokok, kik a mozgékony Gomezt föltartóztatni 's megsemmíteni, azok, kik a bátor Cabrerát el hagyják illanni, most pedig Bilbaot ostrom alul fölmenteni nem tudják: a' christinói pártbeliek szeméi előtt vagy árulók, vagy legalább pulya vezérek. — Azután némelly vizsgáldásokat teszen a védelem-czikk írója a' spanyol háboru folyamáról, 's a' guerllak ináló tehetségiben állítja lappangni az egész hadfortélyt; ez az ugymond, mi névszerint Napoleon fegyvereit is eltompítá Spanyolországban, most pedig Gomezt ellenségei minden töréi 's inselkedésiből kiszabadítja. Azon kérdést azonban: a' christinói hadvezérek miért nem színtolgyors lábuak mint Gomez? nem magyarázza meg. Elégnek tartja csupán azt állítani, mi szerint ezek olly kezeskedést ígértek pártfeleiknek, hogy a' miatt soha ki nem békülhetnek d. Carlossal, 's hogy ennek szinte nem lehet őket elfogadnia, ha csak magát övéi előtt gyanúba nem akarja keverni.

Későbbi hírek szerint Narvaezre nézve csakugyan be is bizonyul, hogy ő nem árulási szándék, hanem csapatinak engedelmessége miatt vala kénytelen, Gomeznek eliramlásra időt engedni. A' dolog történetét következőleg adja elő egy madridi levél f. h. 10rül: „A' christinói hadsereg féktelensége miatt megszabadult Gomez az üldöztetéstől. Ribero minden szükség nélkül eltávolított sergestül Salamancából. Az Alaix-féle seregosztály parancsnokságát Narvaez vette által nov. 27én. Minthogy a' szinte vezérsége alatti előcsapat a' gyors menetben már kifáradt, elhatározá ezt Antiquerába küldeni, hogy egyszersmind a' carlosiaknak e' várason keresztül Murciába vezető utját elzárja. Ő maga az Alaix-osztály lovassága elibe állott, 's reménytelve, hogy a' lankadt ellenséget megsemmítendi, nov. 29kén kiindult Lucenabul, parancsolván Caula ezredesnek, ki a' 3dik (Alaix-féle) osztályt vezérelé, hogy bizonyos órára jelenjék meg Cabranál, hol az ellenség épen akkor állásolt. Caula nem teljesíté a' parancsot. Míg őt Narvaez Cabranál, a' lankadtság miatt továbbmenni vonakodott népe miatt a' szerteszellyel tanyázott ellenség megtámadhatása végett várta, addig az Zapatero falnál időzött, 's midőn nagy sokára megérkezett csapatja, olly gyalázatos tettet követett el, minő zászlóaljat csak ritkán fertőzthetete meg, ni által egyszersmind Narvaez egész tervét is elrontotta. — Azon pillanatban t. i. midőn a' könnyű győzelem 's a' carlosiak foglalyá tétele bizonyos volt, az ellenség szeme láttára földre heveredtek, 's konokul átkodtak tovább mozdulni, míg ugymond nekik Alaix vissza nem adatik vezérjekül, ki őket naponként csak rövid utra 's kis menetekre szorítá, a' foglyokat pedig meghagyta öldözni. Míg Narvaez így kétségbeesve, vezérkarával 's egy segédével együtt a' lázongók közepett volt 's engedelmességre akará őket viszatéríteni: megjelent Alaix, ki a' serget csekély távolságban követé, hogy e' forrongás pillanatának gyümölcsit arathassa. Narvaez nyomon fölcsölközté őt: ruházataát reá ünnepelesen a' sereg színe előtt a' parancsnokságot. De ez vonakodott, 's így kinszeríté magát Narvaez, őt a' sereg vezérlésében tovább is megtagadni 's Antequera és Granada közt fekvő saját csapathoz el távozni. E' jelenet közben majd egy egész napi szün-és pihe-netidőt nyert az ellenség, mi alatt magát teljesen kinyugodva 's élelmiszerekkel ellátva, mielőtt újabb megtámadhatótt volna, tovább költözék. Alcaudetenél nagy nehezen utólréte őt ugyan A-

laix, de igen keveset árthatott neki. A' csekélyszerű ütközet után Gomez a' Guadalquiviren és Sierra-Morenán atköltözve 's a' Tajot is háta mögött hagyva, legutóbbi hírek szerint, Guadalaxarát 's Alcalát fenyegeté.

Bilbao folyvást ostrom alatt van, melly alul Espartero még mindedig sem volt képes fölmenteni. A' várt tartaléksereg megérkezett ugyan már Portugaletebe 's a' carlosiak fölthagytak az ostromvívással. A' várórség majd naponként merészel kirohanásokat, 's a' mint hallik, még legalább is egy hónapig beéri élelemszereivel. Espartero f. h. 9én különféle csalóka mozdulatokat tön, de az ellenség nem hagyá magát kelepcebe kerítettetni. 11kén ismét visszavitték álguyikat a' hely színére, azon dombokrul, hová azokat Esparteronak a' folyam jobb partján tanyázta alatt felvontatták. Carlosi tudósítások szerint dec. 9kén ismét fölcsölközték a' várbelieket hódolásra 's ezek időt is kívántak magoknak adadni válaszra a' következett napig. Azonban ez kétségkívül tagadó lön; mert 12én ismét megújítá a' tüzelést. — Bayonnebul dec. 14rül írják, hogy Espartero 11kén reggel a' carlosiak burcenai állását elfoglalván, rendelést tön a' Cuadaqua folyón hid- veretésre 's majd ismét a' Nervion bal partjára kelvén, Bilbao alá nyomulásra. Ügyekezete azonban meggátolták. — Pamplonai levelek szerint f. h. 11rül, Gomez Siguenzán által a' soriai hegyekbe ügyekezett. Clonard tábornok 's Irribare szembeszállólag nyomultak ellene. — Az angol segédsereg föllázadt Evans tábornok ellen, 's ez híjában kért segítséget Hay angol admiraltól, ki levelére nem is válaszolt.

P O R T U G Á L I A.

A' kormányt újabb meg újabb veszélyes lökések érik. A' pénzszükség t. i., az angol hitelezők kölcsönzési vonakodása 's a' britt egyedárosság bilincsei kinszeríték a' ministeriumot a' portoi borra rendkívüli vámtól róni. Midőn e' végzemenyt Portóban megtudák, olly ingerültség szállta meg a' nagyobb kereskedőket 's polgárságot, hogy az valódi zendüléssé tört ki. Az utcákon általános támadót doboltak; a' nemzetőrség összegyűlt, 's küldöttséget nevezve Lissabonba, melly a' végzemenynek ellenmondjon, 's kinyilatkoztassa, hogy a' város soha nem veti magát e' teher alá. Midőn pedig a' küldöttség a' fővárosba megérkezett 's ügyét előterjeszté, minden minister benyújtá a' királynénak elbocsátatási kérelmét, mit azonban ez el nem fogadhatott, mert nem talált azok helyét pótlandó férfiakat. Másik újabb csapás, melly a' kormányt érte: a' katonai lázongás. Elvas erősségben ugyanis nov. 20kán 's következett napjain nagy zürzavart okozott a' 7ik gyalog ezred, melly a' migueliták által bujtogatva, a' diszlekedés után parancsnokát meg akará gyilkolni, 's csak nagy nehezen csilapíttathatott le szembeszállított fegyveresek által, miután czimborafőnökei közül tízet elfogtak 's Lippe erősségbe zártak. A' katonaság kormányelleni idegenkedésének nyilvános jelensége azon körülmény is, hogy több nemzetőr tiszt, kik a' palotaőrség parancsnokságával fölruházták, 's d. Pedro idejétől fogva mindig a' királyi asztal vendégi szoktak lenni, legközelebb a' királynénak e' meghívását elfogadni vonakodtak. Az izgás nagyobbításához járult meg ama' Lissabonban elterjedt hír is, hogy d. Miguel Madeira szigetét megtámadni szándékozik. Ennek meggátolása tekintetéből néhány kisebb szerű hajót fegyverre föl a' szigetkormányzó, mellyek a' parttól csekély távolságra ra czirkálnak. — A' királyné közhocsánatot hirdete a' nov. 4 's 5ki történetekben részesülteknek, mi szerint az elfogottak is mindnyájan szabad lábra fognak tétetni. — Dona Maria és Braganza hgné közt, mint mondják, olly nagy perpatvar támadt az ellenlázadás ügye miatt, hogy annak következtében d. Pedro özvegye vissza szándékozik térni Németországba. Az angol követ minden módot elkövet e' viszátkodásnak minél kedvezőbb végre juttatásán. — Terceira hg, kirül azon hír szállonga, hogy az ellenzendülés bal kimenete miatt Belenben megtébolyodott; udvarlására volt a' királynénak, melly alkalommal többi közt így fejezé ki magát: „Eljöttem annak bizonyossággal, hogy nem tébolyodtam meg; 's ha valamikor az lettem volna, bizonyára azon napon lett volna ez, midőn Telles Jordao Canilhasnál megvertem.“ — Remechido a' híres guerillavezér eljött rejtekéből nov. utolsó napjaiban, és Saboia és Santa-Clara helységekben élelmi szereket vásárolt; de senkinek kárt nem téve költözött ismét vissza St. Barnabeba, hova, mint mondják, Algarbia partjaitól fegyvereket 's löszert szállítottak utána.

A N G L I A.

A' (dec. 9ki) M. Chronicle szerint az angol kormány tekintvén a' britt-spanyol sereg rossz állapotját Evans tábornok alatt, ezentul maga látandja el azt ruhával, élelemmel, hadiszerezzel 's a' t. a' spanyol kormány rovására. Már csakugyan nagy rakás felkötös, egyenruha, nadrág, czipe 's a' t. viteteti is Woolwichba, honnan majd a' élelem 's hadszerezzel együtt St. Sebastianba fognak hajón szállíttatni. Evans a' jövő hónapban Angliába szándékozik westministeri megbízójával értekezni. Távolléte alatt a' sereg parancsnokságát Dougall tábornok viendi.

A' Courier szerint Sidneyből jött tudósításoknál fogva Ujdélwalesben a' szeszés italok eszt. adója 120,090 font sterlingre megyen, mi mintegy felét teszi a' gyarmat egész jövedelmének. — Felső Canadában nov. 7én nyitattott meg a' parlament, melly alkalommal Sir F. Head igen engesztelő 's jó reménnyel biztató beszédet tartott a' törvényhozó gyűléshez A' Times e' beszédnek igen örül, 's azt hiszi, hogy az nem fog azoknak tetszeni, kik Canadában dögleletes tanokat szeretnének elterjeszteni. Név szerint Hume József

fet említi, 's a radical szövetség tagjait. — Lady Byron, a 'M. Chronicle szerint, szintolly szenvedélyesen kedveli a' tengeri kirándulásokot, mint valaha férje. Gyakran oly időben ered csónakon a' hullámoknak, melyben más hajók a' legközelebb révbe futnak, menedéket keresni. —

Londonbul, nov. 29-éről ezt írják: Idegen gyapjuból az iménti 8 nap alatt mintegy 1,000 bál (köteg) gyapju érkezett Törökországból, 1,000 újdéli-Walesből, és 1,200 Spanyol-Német-és Oroszországból. Azonban a' gyapju rosszabbul kél mint a' mult héten. A' britt gyapju sem kapós; 's azon kevés, mely vevőre talál, közönséges 's igen olcsó áru, 's e' fölött csak kis mennyiségben kél; világos tehát, hogy a' kereskedők sokasodta az árt mult nyáron főlebb rugtatá, mintsem csak közönséges kereskedésnél is szenvedhető hasznót lehetne belőle húzni. Félénk birtokosok minden alkalmat használnak gyapju-táruk minélelőbbi kiüríthetősére; mások ellenben azon meggyőződéssel, hogy mivel a' tavalyi nyiretaz idei beérkezte előtt jó formán elkelt, az idei sokkal kisebb mennyiség annál biztosabban kelendő lesz, 's így a' jövő hónap elején a' gyapjuár bizonyosan ismét szökkenni fog.

Ismét egy más részvényb-ank kért angol banktól segílyt. Az igazgatók 9ikén tanácskoztak e' dologrul; de a' végzést nem tudni még, noha reménylik, hogy a' segedelem megadatik. — Az igazgatók úgy tetszik, átlátják, hogy az egyszer adott példa minden sürgető esetet megköthette kezöket. Azonban hir szerint következő föltételeket kívánják: Az illető részvényb-anknak nyilvánítania kell, hogy fizetéseit meg kellene szüntetnie, ha az angol banktól nem segíttetné; továbbá fiókbankjait, ha t. i. azok száma nagy, köteles megkevesíteni, 's ügyei számbavételét ezen fiók-bankokkal, az angolbank ügyviselőji alá vetni. A' bank továbbá köteles azon adósságnak, mely az angol bank részéről támogatására történik, minden más adósság fölött elsőséget adni; végre az igazgatók, és leggazdagabb részvényesek személyesen tartoznak kezeskedni az angol banktól kapott kölcsönért. —

Montreali hir szerint Canadában, a' sokáig nedves idő az aratásnak igen ártott, de most már enyhült. Az élelmiszerek ára mindazáltal folyvást száztól ötvennel drágább mint közönségesen, 's főleg a' takarmánynak oly nagy szükében vannak, hogy a' mezői gazdák kénytelenek marhájuk számát $\frac{1}{3}$ részre csökkenteni. — A' Londonban lakó zsidók két községre oszlanak; németre, és spanyol-portugálira. Az utolsóban, melynek igen gazdag synagógája van, szakadás készül, mivel legtekinteteseb tagjai istentiszteletjük módjában nagy változtatásokat szándékoznak tenni. — A' bizonyos idő előtt Franciaországból száműzött kalandor, ki magát XVI Lajos fijának állitgatja, Londonban „A' dauphin szenvedési történetét“ adta ki, mely Franciaországban mindjárt a' 30-czadon lefoglaltatott. Bizonyos Gruau, ki magát egykori procureur du roinak (királyi ügyvédnek) írja, fennyen ellenmond ezen általa törvénytelennek állitott lefoglalásnak. —

FRANCZIAORSZÁG,

A' Moniteur, a' jour. de Commerce némileg eltérő előadása kiigazítására, bizonyos francia festőnek Roma közelében történt elfogatását beszéli el, melyért a' francia követ ugyanott fényes elégtételt kapott. Faminur (a' festész neve) Romából falura rándult; de útközben elfogták, mert útlevelet előmutatni nem tudott, 's Anagni kormányzójátul börtönbe vettetett. Híjában hivatkozott azon közönséges szokásra, hogy illy csekély távolságra nem szokás vinni útlevelet, híjába mondott ellen törvénytelen elfogatásának, azt kívánván, hogy Romába irjanak, honnan nem sokára bő tudósítást vehetnek. A' kormányzó mindazáltal egy éjjel börtönben hagyá őt, 's másnap kötözve, mint valami gonosztévőt, rendőrök által Romába vitette. Midőn kíséreléssel a' francia követ lakja előtt elhaladt, azt kívánta örjeitől, hogy őt, mint francziát, nemzete követéhez bocsássák, ellenkező esetben súlyos büntetéssel fenyegette vala őket. A' rendőrök aggodni kezdének, a' főtést bement a' lakba, 's természetesen többé ki sem bocsátattott, e' fölött a' követ elégtételt kívánt, 's kívánatához képest Anagni kormányzóját fogva be is hozták, 's az Angyalvárba csukták. Egyszermind Lambruschini cardinal Latour-Maubourg marquis francia követhez ment, előtte a' pápai kormány sajnát kifejezni ez eset miatt, 's egy uttal megjelenteni, hogy szigorú igazságot fog szolgáltatni. Ez utóbbi lépés azonban szabad akaratból történt, mert Latour-Maubourg épen nem kívánta, hogy a' bibornok személyesen jelenjék nála meg, 's ez volt azon körülmény, melyet az említett Journal de Commerce hibásan adott elő, mert e' személyes megjelenést Franciaország képviselője a' két kormány közt fenforgó barátságos viszonyok miatt nem is kívánhatta. —

Ourselés Fontelle vádolt, mindkettő 17—20 esztendő kézműves legény, miután az egész nyomozás alatt állandóan megmaradtak azon állításukban, hogy a' királyt megölni szándéklották, csak játékot űztek, hirt nevet akaráván maguknak szerezni. Az avatottak vizsgálódása után világosságra jött, hogy azon névtelen leveleket, melyek miatt elfogattak, ők magok írták. Többire a' vádlottak, szerepeiket oly következősséggel vitték, hogy eleinte maguk védelmezői is komolyaknak hitték vallomásaikat. Ploungoulm fő ügyész ennél fogva vádjával ugyan fölhagyott, de fenntartotta magának a' két vádlott megpöröltetését tilos fegyverviselés miatt. Az eskütszék fölmentő ítéletet hozott rájuk. Fontelle azt mondotta, hogy vallomásaikkal semmi más egyébre nem cél-

zottak, mint a' kormányt megijeszteni. Egy Oursel által republicanus versekben készített védelem, melyet a' főügyész olvasott föl, nagy mulatságra szolgált a' hallgatóságnak. Öst. Beob.

Guizotnak a' francia Akademiába fölvételére ezéző előkészületeket csipős körülmény tünteté ki. Szokása t. i. az Akademiának, hogy nyil-vonás v. sors által három tagú biztosságot nevez ki, mely a' fölveendő beszéde felolvasását meghallgatván, arról még az ünnepélyes ülés előtt tudósítást teygen. Midőn azon biztosságot, mely Guizot beszéde meghallgatására volt kitzendő, sors által kelle választani, az első név, mely a' sorsvederből kihúzatott, Thiers uré, a' 2dik Royer-Collardé, a' 3dik Dupin uré volt. Lehetlen volna ennél valamit elmésbet, 's egyuttal gonoszbat kigondolni. A' kihúzott nevek t. i. mind politikai ellenségei Guizotnak, 's e' dolog annál jegyzésre méltóbb, mivel Guizot beszéde teljes-politikai szellemű, 's azt a' minísterium előnyilatkozásának tekinthetni a' jövő ülésre. A' fölvételi ülés dec. 22re van határozva. — A' Reparatéur szerint Marseilletől Toulouse-ig az egész vonalon nagyon munkás a' rendőrség, don Miguel nyomát szimatolva. Az idegenek útleveleit szigorú szorossággal vizsgálgtják. Nimesben éjjel nappal két rendőr van a' posta-épületben, kik a' hg 's kísérelői személy-leírásával vannak ellátva. Úgy látszik, Olaszországból újra tudósításokat vettek Miguel terveiről. — A' Jour. du Commerce szerint azt beszélük, a' király mindjárt X Károly halála után parancsokat bocsátott Rheimsba, hogy ezen város székesegyházában javítások tétessenek, 's ezeket szorgalmasan folytatják is. E' város néhány termében nagyon emlegetik; mikép nem volna lehetlen, hogy a' legközelebbi majusban új koronázás tartatnék, mely az 1830. királyságot Clodwig és sz. Lajos ótalmá alá helyezné, 's katonailag az első frank királyok székfoglalására emlékeztetne. —

A' Moniteur igen szomorú végét írja le a' constantinei szállítvány-hadnak, 's mint a' francia seregre nézve nagy veszteségüt. A' tudósító telegraphi sürgönyt több ízben félbenszakasztá a' rosz idő. E' sürgöny szerint Clauzel marsal egész útjában Constantine-ig, habár lassan haladt is, 's az út elemi nehézségeivel kénytelen volt küzdeni, sem ellenségre nem akadt, sem egyéb alkalmatlanságot nem tapasztalt, 's már azt hitte, hogy a' várost minden kardrántás nélkül elfoglalhatja. Miután azonban a' város alá érkeztek, egy álgylövés 's egy vörös zászló-kitűzés meggyőzte őt arról, hogy ostrom nélkül a' várost birtokába nem kerítendi. A' város lakosai ugyan nem voltak ellenséges érzelműek a' marsal iránt, de az ellenség azon kapukon, melyeket a' francia sereg el nem állhatott, kablyokat bocsátott a' városba, 's erőszakosan magának tulajdonította így a' város védelmét. A' marsal álglyuztatni kezdvén az egyik kaput, azt harmadnapra be is lövette, de nem jó sikerrel, mert a' városba rohanás végett az egyik kapuba állitott csapatai nem juthattak oda, 's így a' megrohanási próba dugába dült; mi miatt legtanácsosb vala visszavonulnia, annál is inkább, mivel a' francia seregek itt már elesége sem volt. — Visszavonulás közben űzte őt ugyan az ellenség egy ideig, de később az is elmaradt, 's így néhány nap mulva visszatért Bonába. A' marsal őrséget hagyott Guelmában, mely erősebb hely mint Constantine, és pedig nagy részint benszülöttekből, mi az araboknak igen tetszett. A' marsal azt hiszi, hogy ez által talán szükségtelessé is lesz új szállítványhadat küldeni Constantine ellen. Magányos levelek szerint ezen egész expeditio oly szerencsétlenül űtött ki francia részre, hogy a' seregek minden löszereiket (Geschütz) 's pogyászaikat hátra hagyni voltak kénytelenek. — Nemours hg mindenütt jelenvolt 's a' táborozás nehézségeiben a' sereggel osztozott. — Visszavonuláskor főleg egy meg nem nevezett tábornok gyávasága oly nagy zavart okozott, hogy alig tudtak belőle nagy ügygyel bajjal kibonyolódni. —

A' Moniteur kir. rendelést közöl, mellynél fogvást a' kényserített munkára (gályára) ítétek ezentul nem lánczon fognak rendeltetésök helyére vitetni, mint eddig, hanem az e' végre nevezett biztosság javaslataként zárt kocsikban. Az elítéltek a' legközelebbi bagnoba (gályarab-hely) fognak szállitattni, holott eddig a' büntetés ideje tartásához képest a' büntetés hely is különböző volt. —

A' Moniteur tudósítást közöl a' polgári törvényszolgáltatásról 1834ik év folytatában (a' főbenjáró törvényszolgáltatásról már előbb tette azt meg). E' szerint Franciaországban 2846 békebíró van, kik az előfordult 491,797 pörös ügy közül felénél többet elintézték. A' végezetlen 124,326 polgári 's 104,526 kereskedési eset az első bírósági törvényszék elibe jött. A' dologértők 58 collegiumai elé (Conseils des prud'hommes), kik a' gyártók, legények, munkások 's mások közt támadni szokott czivakodásokat intézik el, 's a' kereskedési törvényszékekhez szintazon viszonyban állanak, melyben a' békebírák az első bírósági törvényszékekhez, 60,555 pörös ügyet terjesztének, melyek közül 58,330 esetet barátságosan végeztek el; a' többi a' kereskedési törvényszékekhez utasítottat. —

A' Gazette des Tribunaux közli a' vádat a' „család-társaság“ ama' 13 tagja ellen, kik összeesküvésről vádoltattak a' status bátorasága ellen. A' vádlottakat azon pillanatban fogták vala el, midőn valamennyien törökkel fegyverzetten összegyűltek, 's az elfogatáskor több rendőrt sértettek meg; sok kész töltést találtak nálók, 's irományokat, melyekből kiséül, hogy a' társaság messze és szerte ágazék. —

Parisban ('s méltán másutt is) igen panaszkodnak azon, hogy némely kocsis esztelenül hadarász ostorával. Milly szerencsétlenséget szülhet az, következő nem rég történt eset mutatja. Bizonyos kocsis sebes koczogva hajtván Paris egyik utcáján, mind egyre csattogott ostorával, sőt pajkosságul egy fiatal lány felé is suhintott, noha ez nyugottan állott a házajtó előtt 's az ostor sudara véletlenül kétszer tekergőzött a leány nyaka körül, 's ez az eként okozott rándulás közben a kocsi-kerék alá sodratott, mely egyik karját összetörte. A kocsi természetesen azonnal elfogták. — Parisban néhány nap előtt halt meg Franconi Antoine, a művészlovagok nestora, élte 98dik évében. Még néhány év előtt is képes volt a játékokat a circusbán (pályakörben) vezérelni, 's lovon szilárd tartása nem gyaníttatá őt olly öregnek.

A Courier szerint a kormány fetszözlittatá Lipona grófnét (Murat özvegyét), hogy miután helyre állott egészsége, térne vissza Olaszországba.

A francziák 's angolok minduntalan újabb 's újabb meglepő előmenetelt mutatnak a természeti tudományokban elannyira, hogy más nemzetek alig alig képesek kísérni őket. — Gye és Hughes urak azon alkalomnál fogva, mivel Green ur az ő nagyléghajójával legközelebb (dec. 19kén) próbát teend Parisban, a tudományok akademiájához bocsátott irományukban azt állították, hogy Green léghajója, átmérője nagysága miatt, tetemes magosságra képes fölemelkedni, mint valaha bármely ember jutbatott. — DupuyDelcourt az akademiáhozintézett közleményében pedig számos tapasztalatra hivatkozva, ellenmondott az angol léghajósok állításának. 'S bizonyosnak is látszik, hogy azon léghajó, melyben 1804ben Gay-Lussac és Biot fölemelkedtek, nem egyedül a léghajósok pusztá akarátjánál fogva jutott a legnagyobb magossáig. 1803ban Robertson és Lhoest urak 3800 fr. ölnél följebb szállásukban csak testalkatjuknál fogva gátoltattak meg, mely megfúladási veszély nélkül a magosbra fölemelkedést nem engedte nekik meg. „Itt szabott számunkra véghatárt a természet,“ mondá Robertson akkori tudósításában. De Blanchard száraz erős testalkatánál fogva olly szerencsés volt, hogy Gentben 1785ben 5000 ölig juttatá fel. De ezt ő is személyére nézve a legvégsőbb pontnak tartotta, melyben még létezhet. Azonban e' fölszállást is kérdésbe 's gyanuperbe vonták. Delaland csillagász t. i. állította első, hogy az ember illy magosságra nem létezhet, 's csak egy saját személyében fölszállási meggyőződés által vallotta magát megczáfoltnak, melyet Blanchard és ő 1799 július 26án 13 évvel később tettek. Mindebből azt vonhatni ki, hogy csak az ember természete 's alkata korlátozza egyedül a levegő-kör tömérék téreit, 's hogy a léghajó nagysága, 's nagy ereje olly sajátosságok, melyeket mindenkor könnyen adhatni neki, 's az erőmünek csak több kényelmet kölcsönöz, 's eszközt nyújt arra, hogy egyszerre több vizsgálat 's nehezebb szerszámokat vihessenek föl. E' fontos pont fölvilágítására Dupuis Delcourt ur következő levelet irt Green urhoz: „En, uram, a legnagyobb érdekléssel kísértem Ön léghajózási próbáit. Ön nekem mindig bátor 's eszes férfinak tetszett. Mint beszélnek, Ön Parisban ujjlag föl akar azon nagy léghajóval emelkedni, mely Önt Londonból Weilburgba szállítá. Ez alkalommal testvérileg egy helyet ohajtánék Ön csolnakában kérni számomra; ellenben teljes szívemből engedek én is majd Önnek helyet léghajóm csolnakában jövő legközelebb fölszállásomkor. Fogadja Ön 's a t. Paris, dec. 3án. A tudományos vizsgálatokra is bátorság és ész kívántatik ugyan, de néha mindössze sem mennek sokra, ha az emberek azok iránt föl nem lelkesítettnek.

Az orvosi-iskolában különös eset fordult elő. Midőn Pietri ur, (Sartenei fi Corsicából) állítványait (thesis) épen védelmezni szándékoznék, a kandiság (ujságvágy) általános mozdulattal fogadtatott, melyet főleg képe hasonlatossága támasztott a császárával. Broussais ur, a kérdezők egyike, az ifju (állítvány-véd) ember csudalkozásának azon kérdéssel vette véget: valljon nem rokona é a császárnak? Pietri ur nemmel válaszolt, de élt ez alkalommal, 's fényes beszédben, a melybe szerencsés czélzásokat vegyített, nagy földije dicsőségére hallgatói tetszését nagy mértékben meg tudta nyerni. — De miről tartott beszédet, nem említik. —

N É M E T O R S Z Á G.

A' szász országgyűlésben most a' fenytő törvénykönyv (Codex criminalis) forog vitatás alatt. — December 9kén 's 10kén főleg a' halálos büntetések megállhatóságáról folyt a' vita. — A' főbenjáró törvényjavaslat gyamításában az vala kimondva, hogy semmi bizonyos büntetésjogi rendszer sem vétetett kizárólag alapul, 's ez valóban úgy is van, mert az egész törvényjavaslatnak csak azon gyakorlási irányzata van, hogy nem követelve tudományos összefüggést, csak egyes büntetési határozásokat foglal magában, melyek Szászország jelen műveltségi állapotját tekintve legképesbek a' vétkektől visszatartóztatni, ugy azonban, hogy a' mostani gyakorlástól, 's a' szomszéd országok büntetési határozásaitól igen el ne távozzanak. A' vitatáskor Günther dr 's kanonok, a' lipcei törvénykar előljárója azt állította, hogy a' kormány az igazság rendszerét vevé alapul, a' Rendek pedig a' hasznosságát 's a' lélektani kényszerítését. — Grossmann dr nem látott több büntetés között erkölcsi arányt 's elvet; pedig nézete szerint a' büntetésnek elégtételül is kell szolgálni a' népben a' gonosztett által megsértett jogérzésre, azért is a' büntetésnek öszhangzásban kell állani a' népben létező jogérzéssel. Polenz pénzügyita-

nácsonk úgy találta, hogy a' törvényjavaslat azon hihetlen 's törvény elleni szegülés mellett, mely a' népben uralkodik, igen szelid 's legalább 40 évvel előzi meg a' nép műveltségi állapotját. Günther azután a' halálos büntetések helyességét 's czélirányosságát ügyekezett megmutatni; szemlélete oda ment ki, ha a' status valamelyik tagja azon határon, melyre természeti szabadsága az egésznek érdekénél fogva korlátoztatott, túl lép, a' statusnak szintazon joga van ellene, mely a' természeti állapotban minden egyesnek, azaz visszatorlási joga (Widervergeltungs-Recht.) Az igazságminister arról tudósítá a' RRdeket, hogy a' gonosztévők száma az utóbbi öt év alatt igen megsaporodott. Ammon dr, 's udvari főpap a' halálos büntetés jogszerűségét tudományosan ügyekezék megalapítani. Szavazáskor a' halálos büntetés mellett 35, ellene csak 4 nyilatkozott. Dec. 13. az első kamrában ismét heves vitatás támadt a' botozási büntetésről. Eisenstuck ügyvéd, és Sachse városbíró külön véleményt nyujtottak be az iránt, a' többi követ pedig azt hasznosnak ítélte. A' törvényjavaslat szerint botozásnak helye van 1.) mint fékházi első fokú büntetésnél; 2.) sulyosítóláig mint fékházi 2dik fokú büntetésnél, 's munkaházi és fogházi büntetésnél; 3.) mint önálló büntetés más büntetés helyett kóborlók-nál, 's bírói ítéletnél fogva 18 éven alul levőknel; úgyszinte olly vétségeknél, melyek által a' tulajdoni jog haszonkeresésből, bosszusból, vagy kedvtelésből megsértetik; vagy melyek által más személye sérül meg. A' büntetés egy héti fogság helyett 12 bot ütés. Asszonyokat nem kíván botoztatni. A' botozás ellen többen felszólláltak a' követek közül; de az igazságminister azzal állott elő, hogy a' pusztá befogás és fogház nem eléggé hathatós a' vétségek ritkítására, mivel az, olly emberekre nézve, kik mindenféle szükségét 's nélkülözést megszoktak már, nem csak semmi büntetés, hanem még jótét is, ellátva tapasztalván magukat a' legszükségesebb dolgokkal a' börtönben. A' törvényjavaslat ellen Hübler által beadott külön véleményt 25 szózat 10 ellen félreveté.

A' 2dik kamrában az országgyűlési tanácskozások 's vitatások félhivatalos közre tétele iránt az végeztetett: hogy a' Rendek minden szerkesztésbeli részvétet elhárítottak magoktól; 2.) A' gyorsírói leírások olly teljeseleg legyenek, a' millyek csak lehetnek; 3.) A' gyorsírók tollramondásai (dictatura) egy nap alatt fognak megfejtetni; 4.) A' szerkesztők tartozandnak a' kamra tagjai által tett minden igazítást fölvenni; 5.) szerkesztőknek csak olly férfiak választassanak, kik az írói 's ujsági dolgokban jártasok 's a' kamrai vitatásokhoz értenek, és pedig 6) nem olly személyek, melyek valamely minis-teri tárczánál, vagy kiadóhivatalnál alkalmazottak; 7.) A' gyorsírók kívül vagy a' szerkesztő vagy helyettese a' kamrai vitatásokon mindenkor jelen legyen; 8.) A' szerkesztők a' mondottak hű előadásaért a' kamrának felelősek. E' határozásokra a' kormány nevében a' statusminis-terek azt nyilvánítták, hogy mivel a' kamra minden szerkesztésbeli résztvevőtől eláll, a' kormány sem kíván arra semmi befolyást gyakorlani. — A' porosz statusujság közli azon kereskedési szerződést, melyet Franciaország Mecklenburg-Schwerinrel kötött, 's mely szerint viszonyos kölcsönösség köttetett ki mind a' két alkvo fél részire, előlött azon mecklenburgi hajók, melyek 3/5 résznyire mecklenburgi hajóslegénységűek, a' francia révekben teljesen szabadok minden tonna-pénztől, 's úgy tekintetnek, mint honiak. A' legfontosb pont pedig az, hogy a' francia portékák is szabadok azon száztól ötvenes adótól, melyet a' Mecklenburgba szállított egyéb idegen portékától fizetni kell. —

Nekrológ. F. e. dec. 6kán Passeierben reggeli 8 órakor a' németországi történetekben híres hős csapláros Hoffer Andor özvegye, szül. Ladurner Anna asszony, átszenderült boldogabb hazába. Az 1809i gyászest után csöndes magányban élt Hoffer özvegye mezei jóságán leányai körében, azoktól szeretetve 's ápol-
tatva. De rövid három év elfolyta alatt ezek is elhaltak; először három kiháziasított lyánya, még pedig életük legviribb szakában; 's kevés nappal halála előtt végső gyámola is még egyetlenegy hátra volt hajadon lyányában. E' veszteség a' mélyen elszomorodott, elhagyott anyát, ki a' sors mindennemű csapását olly nagylelkűleg viselte, végkép lesujtá, 's nyugalmát csak a' sir adta meg. A' balsors iskolája által megedzve, férfiúi szilárd lélekkel bírt, 's csak próbált biztos barát előtt vala tárva keble, melyben legnemesb érzelmek zárkoztak, de melyek, fájdalom! annyiszor félre ismértettek, magyarázttak.

S C H W E I Z.

A' főhely egy körlevél mellett dec. 2ról a' francia kereskedési ministerhez 's a' schweizi francia követséghez intézett két emlékirást közölt a' cantonokkal a' schweizi kereskedési érdekek ügyében 's viszonyaiban Franciaországhoz. Az egyik a' schweizi kancellariában készült 's Belleval urnak nyujtatott által, mely általjában a' francia vámrendszer ellen panaszkodik, 's végre azt kérdezi: valljon Franciaország érdekében feketik é az, hogy a' fogyasztó Schweiz a' német vámszövetség karjaiba düljön? A' külön osztályokban vám-könnyítések kívántatnak a' selyem portékákra, pamut gyarművekre, lenszövetekre, órákra, arany 's ezüst csicso-ma-művekre, (bijouterie) és szalmafonatokra nézve. Szóba vétetnek továbbá az átvitel, 's a' rakhelyek, 's vámcsokkentés kívántatik a' szavarsmarhára, lovakra és sajtra nézve. Nem ugyan olly bő, de szintilly tartalma a' 2dik tudósítás, melynek, mint mondják, Jacquet Louis szerzője Parisban. — Bernből jött tudósítások szerint Conseil Auguszt a' berni törvényszék előtt rendőrségileg elítéltetett: 1.) A' kiállott börtön elviselésére; 2.) Az egész fogsá-

gi költségek 's a' fél nyomozási költségek megtérítésére; 3.) E' fölött rendőrségi tekintetben Bern cantonból kiutasították, 's az oda visszatérés négy évre megtiltatik neki. —

Bazel vidéknek ismét baja leszen Franciaországgal, mivel bizonyos francia zsidónak marháját, ki valamely bazeli lakosnak adója volt, bírói végrehajtás után elvették. Montebello hg francia követ Schweizban, erre ismét a' dologba avatkozott, 's azt kívánta: vizsgáltsák meg e' dolog 's adassék neki körülményes tudósítás róla. — Bizonyos Jak Fridrik württembergi dr. kinek kedvéért hívei Waldenburgban az elfogatására kiküldött vadász karját ellőtték 's addig lőttek, míg 500 főnyi végrehajtó sereggel nem esendesítették le, 10én a' főtörvényszék előtt némi kiskorú nőszemély erőszakos megtámadásaért 32 hónapos börtönre ítéltetett.

L E N G Y E L O R S Z Á G.

Dec. 5én reggel 2. órakor Krakó város fölött olly retentő zivatar húzódott el szélvélssel és jégzáporral vegyest, hogy valamennyi lakos ijedve riadt föl álmából. A' mennydörgés robaja borzasztó volt, 's az égből minden villámra lángtengernek látszott. — Nov. 19én a' wieluni kerületrendőrszéke Lututovo faluban egy háznál nyomozást tartatott, mert a' ház birtokosa valami tolvaj sereg orgazdájának vagy azzal legalább czimboraságban látszik lenni. E' nyomozás után egy Lututovótól Kalisch felé vivő országúton fekvő 's e' házbirtokoshoz tartozó burgonya-veremben két emberfőt 's két emberi test tetemeit találták, úgy szinte egy kutya állkapcáját is, mellyek földdel voltak befödve. Minthogy e' helyen senki sem takarított el, világos, hogy ezen emberek a' kutyával együtt, melly velök volt, meggyilkoltattak, 's oda temetettek: a' nyomozást még tovább is folytatták. —

L O M B A R D I A.

A' Gazetta di Venezia bővebb tudósítást közöl azon gyula-dásról, melly a' della Feniceszínház dec. 12e 's 13ka közötti éj-jel elhamvasztá. Ugy látsz. k e' tudósítás szerint, hogy a' tűz ismételten okból több nap óta pislogotta' tető-gerendázatban, mert, miután a' lángok kifelé törtek, 's a' tűzör a' szent Márk tornyán félre konditá a' harangot, az égő földel nagy recsegés 's ropogás közt hirtelen a' színház belsőjébe zuhant, úgy hogy a' játékszin-megmentésről szó sem lehetett többé, 's minden erőködést csak oda kelle irányzani, hogy legalább a' szomszéd épületeket mentessék meg a' láng dühétől, mi olly teljesen sikerült is, hogy még maga az előcsarnok, sőt a' színház is, hol tetemes fa fekvő halmazon, ment maradt. E' sükert főleg az órségi 's tengerész katonaság, 's a' tűzoltók (pompieri) buzgóságának, 's rettenhetlenségének köszön-hetni, kik Spaur gróf 's kormányzó, Paulucci gróf admiral 's tengerészeti főparancsnok, úgy szinte a' tábornokok, 's főtisztek, a' rendőr-igazgató 's biztosok jelenléte által neki buzdítottatva, minden erejüket a' pusztító elem gátlására fordították. Szerencsére a' színház bátorságosítva van, 's innen méltán várhatni, hogy, ezen architecturái Phoenix még szebben fog hamvaiból fölemelkedni.

T Ö R Ö K O R S Z Á G.

A' diván most igen terjedelmes javítás-tervével foglalkozik az egész igazgatási rendszernek: arról van t. i. szó, hogy valamennyi henye-hivatal (sinecure) törlesztessék el. A' szultán valamennyi miniszter 's előkelő vezérnek meghagyta, hogy külön tudósítást adjon e' tárgyról, mire munkájok azután annak idejében össze fog hasonlítottatni, 's az összehalmozott tömegeből majd választand a' diván. Sőt azt is reménylik lassanként, hogy a' hivatalok vásárlékonyágát, mi rákfene gyanánt emésztí a' status leguemesb erejét, el fogják valahára törteni; mit Törökország minden igazi barátja ohajt. —

Az új kereskedési szerződés Angliával a' diván előtt van. Mindenik tagja egymásolatját bírja ennek; de mivel a' porta 's angol követség közt némi hidegség 's idegenség uralkodik, melly a' tárgy iránti barátságos értekezést 's fölvilágítást gátol, méltán félhetni, hogy a' javaslatot, mint vagy igazán vagy nem-akarva balul értettet, végre is el fogják vetni (az előbbi árszabály megszüntével t. i. a' törökök bevitelvámul a' becs-ár százátul hármat vesznek 's hol ezt nem eszközölhetni könnyen, ott természetben (in natura) kívánják. — A' dögmirigy újabb időben a' déli szél visszatértevel olly annyira öregbült dühében, hogy naponként ezer ember hull el benne. —

A' Timesnak Konstantinápolyból nov. 9én következőt írnak: „Mehemed Ray basát (más levél szerint Hussein basát) Tripolis kormányzóját fogolyképen hozá ide egy fregát. A' kapudán basa azzal terhelte őt, hogy a' tripolisi kormányásban a' zendülők meghódolását minden módon gátolni ügyekezett; azonban ártatlansága bizonyítványai olly világosak voltak, hogy a' diván őt azonnal szabadon bocsátotta, mi a' kapudán basát nem kevéssé fogja boszontani annál inkább, mert a' szultán utjisztelésekkel halmozá e' l' azonnali visszatérésre parancsolá Tripolisba. A' kapudánbasa kegyelemvesztése mellőzhetlennek látszik sok előtt. — Ponsonby lord hihetőleg jan. fogja Konstantinápolyt elhagyni. Urquhart ur, ideigleni utódja, mióta ide megérkezett, távol tartózkodott minden országos tárgytól, 's a' nyár nagyobb részét Mal Tepechben, egy áziai oldalon fekvő török faluban a' török nyelv-tanulásra fordítá, 's isméréseket szőtt a' benszülöttekkel. Az orosz dragoman (tolmács) erre a' portának azt tanácsolta, hogy Ponsonby lordhoz követségi titkoknokának e' viselete miatt, ki a' benszülötteknél szerfölött nép-

szerüvé ügyekszik magát tenni, előterjesztvényt intézzen. — Az orosz kormány természetesen azt ohajtáná, hogy a' törökség szívéből gyülnő az angol követség tagjait.

Ama' török gőzhajót, melly a' közlésnek Konstantinápoly és Smyrna közt föntartására volt szánva, nem rég igen erős déli szél a' dardanellai szorosba hajtá, hol törést szenvedvén elmerült. — Belgrádból nov. 21ről jött tudósításoknál fogva a' szerb vesztegintézet már teljesen föllállított, és pedig Alexinczén, mivel a' drinápolyi országúton a' dögmirigy nagy előmenetelt kezd tenni. A' veszteglés ideje eddig csak három napra határozott meg, de Milosch hg fentartotta magának, hogy szükség esetén a' veszteglés tíz napra kinyújthassa. Más határokon hosszabb veszteglések is vannak. — A' dögmirigy esetek az utolsó 8 nap alatt mind Konstantinápolyban mind Perában és Galatában ismét igen megsaporodtak. A' rettegés, mellyet a' ragadvány mind törökök, mind európaiak közt okoz, leirhatlan. Ez utóbbiak kénytelenek házaikba zárkozni, 's minden összeköttetéssel fölhagyni. Ezen állapot követke-zése az, hogy minden ügyfolytatás megszakadt. Drinápolyban azonban jóval alább hagyott, Smyrnában pedig végkép megszűnt, de környékein itt ott még most is pusztít, noha nem előbbi erejével.

A' szultán nyilvánított ohajtása következtében a' magasb status-tisztviselők ezentul minden a' fényes kapuhoz vagy kanczelláriájokba menendnek, európai hintókkal fognak élni. A' basák, az első osztályú miniszterek, 's mind a' két kadiasker már engedelmet is nyertek négy lovon járhatásra. Ez újításnak szükséges és jótékony követke-zése lehet majd az, hogy a' kövezet, melly most fölötté rosz, ki fog javítottatni. — A' dögmirigy ugyan alább hagy valamivel, de érezhető javulást csak a' folyvást tartó enyh időjárás megszüntével várhatni. — Az angol követségtől az utolsó hírnök által kapott közlések csakugyan az ujonta kötetendő kereskedési szerződést illeték. A' porta saját kereskedési viszonyit maga előadta, 's ennek következtében a' vám-árszabást kidolgozta, mellytől mint állítja kára nélkül nem állhat el, 's főleg tó vannak az okok is adva e' javaslatban, mellyeknél fogva a' porta az angol és francia követségek által ajánlott szerződést el nem fogadhatja tetemesb rövidsége nélkül.

O L A S Z O R S Z Á G.

A' király dec. 10. költrendeleténél fogva Szardinia szigetén új községi alkotmányt hoz divatba. Minden városban egy köztanács 's egy kültanács fog föllállítani. A tanácsosok két osztályból állanak: 1) nemesek és lovagokból; azután pedig 2) tulajdonosokból, kézművesekből, művészekből, nyugpénzes tisztekből 's gazdag birtoku kereskedőkből. Mindenik osztálynak Cagliariában és Sassariában két syndicus van, mint előjárója, a' többi városban pedig csak egy. Az első osztály bírjai és tisztviselői a' helytartó által köztanács tagjaivá nevezetethetnek, 's a' kir. helybenhagyás föntartásával a' külön tanács tagjaivá is megválasztathatnak. Tanácsnokká csak olly becsületes férfi lehet, ki a' városban született, vagy abban legalább tíz év folytaig lakott, 's legalább 25 évü, e' fölött jól nevelt férfi, 's életmódjára szükséges vagyonnal bír. Legelsőben valamennyi tanácsost a' király nevezi ki. A' köztanács rendszerint négyszer gyűl össze évenként. Köre az alapítványok igazgatása, a' város jövedelmei 's birtokai, a' tanácsosok és előjárók választása, a' község tisztviselői kinevezése, nyilvános munkák tervei kidolgozása, 's azon napok meghatározása, mellyeken a' külön tanácsnak hetenként össze kell gyűlnie. A' syndicusokat, vagy előjárókat is legelsőben a' király fogja kinevezni. Hivataljok csak egy évig tartand. A' községi rendszabály egyéb fejezetei a' külön tanácsok-ról szólnak, mellyek köréhez tartozik a' község részletes igazgatása. — Nápolyból azt írják, hogy Monsignore Feretti, seleuciai püspök, 's az ottani pápai követ, a' cholera ideje alatt számos érdemet szerze magának a' görcsmirigyekesek körül, miért is a' király saját kezével írt köszönő levelet bocsátott hozzá, fáradozásáért, buzgal-máért, 's a' többi lelkésznek adott jó példájaért. —

Florenzából, a' szépművek ezen rakhelyéből írják, hogy ott egyesület állott össze, melly 28. híres toscanai férfinak szobrot emelend. Négyé közülök már meg is van rendelve, u. m. Leonardo de Vincié, Andrea Ceralpinié, Michelangelo Buonarottié, és végre Machiavellié. — Mindenik derék adakoznak e' célra. — Egyesület tagjai hónapoként 3 lirát adakoznak e' célra. — Nápolyi hírek dec. 3. örvendetesbek. A' cholera folyvást alább hagy 's a' lakosság lassanként teljes megszünendését is reményelni kezdi. A' halálozás azonban még is fölmegeyen naponként 50re. —

Gabona ár. Vidéki városaink piaczin; poza. mérője váltó gar.

	buzs	kétszer	ross	árpa	szab	kukur.	köles
dec. 15én Ungvár	90-86	84-80	50-46	50-44	34-32	70-66	—
„ 16án N. Becaker.	90	65	—	50	40	70	65
„ 16án Arad	95	62	60	60	50	80	—
„ 17én Baja	87-73	60-53	53	53	30	80	—
„ 17én Miskolcz	95-90	73-72	60-55	52-50	32-30	80-75	240-230
„ 19én Losoncz	90-80	—	50-48	50-48	25	80	—
„ 20án Debreczen	110-90	80-70	65-60	62-60	42	85-75	120
„ 22én Mosony	116-71	55-48	52-48	48-40	40-34	90-70	—
„ 24én Szeged	80-75	70	65-60	55-52	50	80	100

Pénzkelet: Bécs, dec. 27kén 5 pCtes: stat. köt. 103 2/3; 4pCtes 99 3/4; 3 pCtes 74 1/2; 1831ki 500 ftoz kölcsön 586 7/8; bécsvárosi 2 1/2 pCtes bankköt. 66 5/8.